

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้ขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็วและมีบทบาทสำคัญจนกลายเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของประเทศ โดยเฉพาะในประเทศไทย ยังเป็นแหล่งสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ชุมชนด้วย อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในภาคบริการที่สร้างรายได้และนำเงินตราเข้าสู่ประเทศปีละจำนวนมหาศาล เนื่องจากประเทศไทยมีความหลากหลายทางด้านแหล่งท่องเที่ยว อาทิ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ฯลฯ อีกทั้งยังมีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์และสวยงามประกอบกับการที่ภาครัฐได้มีนโยบายการส่งเสริมคุณภาพและแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง รวมถึงสำนักพัฒนาการท่องเที่ยวได้กำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวที่ชัดเจน และมีการสร้างสิ่งดึงดูดใจของสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่ง และยังมีการพัฒนาระดับมาตรฐานด้านการบริการให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานระดับโลก เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้หลั่งไหลเข้ามาในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น

ประจวบคีรีขันธ์เป็นหนึ่งในจังหวัดที่โดดเด่นในด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของภาคตะวันตก โดยมีพื้นที่ 6,367,620 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ 48 ตำบล 388 หมู่บ้าน ประชากรรวมประมาณ 512,568 คน และรายได้ต่อหัวอยู่ที่ประมาณ 131,574 บาท จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอที่มีชื่อเสียงด้านแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ อำเภอปราณบุรี มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่หลากหลาย เช่น วนอุทยานปราณบุรี หาดปราณบุรี เขาทะลุ เป็นต้น ในอำเภอสามร้อยยอด เช่น อุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด คลองเขาแดง ถ้ำพระยานคร เป็นต้น ในอำเภอเมือง เช่น อ่าวมะนาว เขาช่องกระจก ศาลหลักเมือง เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวอีกมากมายในจังหวัดอีกหลายแห่ง มีแหล่งกำเนิดอารยธรรม สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ อาทิเช่น สถานีรถไฟหัวหิน ทางด้านอาคารสถาปัตยกรรมได้รับยกย่องเป็นอาคารอนุรักษ์ พระราชวังไกลกังวล เป็นที่ประทับในการเสด็จฯแปรพระราชฐานในฤดูร้อนของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ สร้างในสมัยรัชกาลที่ 7 เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ไม่ว่าจะเป็นป่าเขาลำเนาไพรถ้ำหรือน้ำตก เช่น หาดหัวหิน เป็นที่ตากอากาศที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันดีของชาวไทยมาช้านาน ชายหาดที่สวยงามทรายขาวละเอียด น้ำทะเลใสจนมีสมญานามว่า “ราชินีแห่งความรื่นรมย์” บรรยากาศสงบร่มรื่น

อากาศบริสุทธิ์เย็นสบายเป็นต้นซึ่งจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลายโดยมีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติจำนวน 20 แห่ง เช่น หาดหัวหิน เขาตะเกียบ เขาไกรลาส เป็นต้น สถานที่ท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีจำนวน 5 แห่ง เช่น วัดห้วยมงคล ศาลพระพรหม เป็นต้น และสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์จำนวน 8 แห่งเช่น สถานีรถไฟหัวหิน พระราชวังบ้านปืน พระราชวังไกลกังวล เป็นต้น (ตารางที่ 1.1)

ตารางที่ 1.1 ข้อมูลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี 2553

ข้อมูล	รายละเอียด
พื้นที่ (ตารางกิโลเมตร)	6,367,620
เขตการปกครอง	
- อำเภอ	7
- กิ่งอำเภอ	1
- ตำบล	48
- หมู่บ้าน	388
ประชากร (คน)	512,568
รายได้ต่อหัว (บาท)	131,574
สถานที่ท่องเที่ยว(แห่ง)	
- ทางธรรมชาติ	20
- ทางศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี	5
- ทางประวัติศาสตร์	8

ที่มา :กรมการท่องเที่ยวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่นำเงินตราต่างประเทศเข้ามาในประเทศ และเป็นส่วนหนึ่งที่สร้างรายได้ให้แก่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จะเห็นได้ว่าสัดส่วนของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีสัดส่วนมากกว่านักท่องเที่ยวต่างชาติ และมีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นในทุกปี โดยพิจารณาจากปี 2549 และปี 2550 ที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.88 และจากปี 2550 เปรียบเทียบกับปี 2551 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 11.92 และผลิตภัณฑ์จังหวัดเพิ่มขึ้น พิจารณาจากปี 2549 ถึงปี 2553 ที่ผลิตภัณฑ์จังหวัดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยในปี 2549 ผลิตภัณฑ์จังหวัดอยู่ที่ 50,371 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นเป็น 55,183 ล้านบาทเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.57 และเมื่อพิจารณาจากปี 2550

และปี 2551 จาก 55,183 ล้านบาทเป็น 60,817 ล้านบาท ในปี 2551 โดยเพิ่มขึ้น 5,634 ล้านบาท คิดเป็น เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.21 อีกทั้งมูลค่าของผลิตภัณฑ์จังหวัดของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้นทุกปี เนื่องมาจากการมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเพิ่มมากขึ้นทุกปี โดยในปี 2549 มีนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างชาติรวมกันมากถึง 2,315,081 คน และเพิ่มมากขึ้นในปี 2550 และปี 2551 ที่ 2,439,159 คน และ 2,710,714 คน ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายได้จากการท่องเที่ยว เมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์ประจำจังหวัด พบว่ามีประมาณ ร้อยละ 16-17 ของผลิตภัณฑ์ประจำจังหวัด (ตารางที่ 1.2)

เมื่อพิจารณาอำเภอหัวหินเป็นแหล่งที่สร้างเงินให้กับจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มากที่สุด และมีพื้นที่ 838.9 ตารางกิโลเมตร ประชากรประมาณ 95,769 คน ความหนาแน่นประชากร 114.16 คน ต่อตารางกิโลเมตรซึ่งอำเภอหัวหินเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญของภาคตะวันตกและเป็นศูนย์กลางของบริการการท่องเที่ยวของพื้นที่โครงการและภาคตะวันตกของประเทศ ซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ หาดหัวหิน เขาตะเกียบ สวนสนประดิพัทธ์ น้ำตกป่าละอู เป็นต้น และยังมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวทำก่อนข้างมากและต่อเนื่องตลอดปีทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ มีร้านอาหารทะเล ร้านขายของที่ระลึกในลักษณะของหาบเร่แผงลอย และตลาดอื่นๆ ซึ่งกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติส่งผลทำให้เศรษฐกิจในอำเภอหัวหินเติบโตขึ้นเรื่อยๆ

ตารางที่ 1.2 ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี 2549 ถึงปี 2551

รายละเอียด	ปี 2549	ปี 2550	ปี 2551
จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย(คน)	1,859,637	1,987,659	2,224,736
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	-	6.88	11.92
จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ (คน)	455,444	452,100	485,978
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	-	-0.73	7.49
นักท่องเที่ยวทั้งหมด (คน)	2,315,081	2,439,159	2,710,714
อัตราการเปลี่ยนแปลง(ร้อยละ)	-	5.36	11.13
รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)	8,480.82	9,215.22	9,860.28
ผลิตภัณฑ์จังหวัด (ล้านบาท)	50,371	55,183	60,817
รายได้จากการท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์ประจำจังหวัด (ร้อยละ)	16.84	16.70	16.21

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

เมื่อพิจารณาจากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยมีสัดส่วนที่มากกว่านักท่องเที่ยวต่างชาติ นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางมาเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์นั้นมาจากแต่ละภูมิภาค ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ภาคกลาง ภาคตะวันตก ภาคตะวันออก ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยส่วนใหญ่่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมา มาจากกรุงเทพมหานครและภาคกลางร้อยละ 61.30และส่วนภูมิภาคอื่นอีกร้อยละ 38.70(ตารางที่1.3)

ตารางที่ 1.3 จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในปี 2551 จำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	นักท่องเที่ยวชาวไทย	
	จำนวน(คน)	จำนวน(ร้อยละ)
กรุงเทพมหานครและภาคกลาง	1,364,430	61.30
ภาคตะวันตก	103,450	4.65
ภาคตะวันออก	291,618	13.11
ภาคเหนือ	56,953	2.56
ภาคใต้	343,322	15.45
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	64,963	2.92
รวม	2,224,736	100

ที่มา:สำนักงานการท่องเที่ยว และกีฬาปี 2551

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า งานศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวอำเภอหัวหินมีค่อนข้างน้อย แต่มีงานการศึกษาของ นันทิตา เพชรภรณ์ (2549) ที่ทำการศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้ที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ และงานการศึกษาของ สุวิรัชย์ เสมอ (2548) ที่ทำการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวพัตยาและบางแสน และธีรวัฒน์บุตตะโยธี (2551) ทำการศึกษา ความพึงพอใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อเมืองโบราณ จังหวัดสมุทรปราการ ส่วน หทัยรัตน์ เดชศักดิ์ (2553) ทำการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อตลาดน้ำ 4 ภาค จังหวัดชลบุรี แต่ในที่นี้จะทำการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เนื่องจากเป็นอำเภอหลักที่สร้างรายได้ให้กับจังหวัดได้มากที่สุด ซึ่งการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานราชการ ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หรือหน่วยงาน

เอกชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการกำหนด กลยุทธ์ต่างๆในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีการท่องเที่ยวอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

ผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสำหรับภาครัฐไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนนโยบายและการส่งเสริมการท่องเที่ยว จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และผู้ประกอบการด้านธุรกิจท่องเที่ยวสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางในการวางแผนการตลาดและวางนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ต่อไป

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้จะทำการเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว อำเภอหัวหินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยจะทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยว พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในเดือนเมษายน ปี พ.ศ. 2556

1.5 นิยามศัพท์

นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปอยู่ในสถานที่อันมิใช่ที่พักถาวรของตน ซึ่งเป็นการเดินทางไปอยู่ชั่วคราวตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป (มีการค้างคืนอย่างน้อย 1 คืน) แต่ไม่เกิน 90 วัน เป็นการเดินทางโดยสมัครใจ ด้วยวัตถุประสงค์ใดๆก็ตามที่มีใช้การไปประกอบอาชีพ หรือหารายได้